

ZÁRÓVIZSGA TÉTELEK
Politikatudomány MA szak
„Elméleti-módszertani” szakirány

Miskolci Egyetem BTK Politikatudományi Intézet
2012

---

1. Irányzatok a politikatudományban

Melyek a kortárs (angolszász) politikatudomány főbb elméleti iskolái? Válasszon ki egyet és mutassa be röviden! Melyek a legfontosabb módszertani megközelítésmódok? Válasszon ki egyet és jellemezze!

Tananyag:

Marsh, David – Stoker, Gerry: Theory and Methods in Political Sciences. New York, Palgrave Macmillan, 2002. (Egy-egy elméleti illetve módszertani fejezet ismerete.)

2. Az összehasonlító politikatudományi kutatás módszerei

Az összehasonlító módszer alapvető fogalmai. A kutatástervezés logikai felépítése, fontosabb állomásai, tényezői. A fogalomalkotás szintjei, az „absztrakciós létra”, a fogalomelemzés „tízparancsolata” Sartorinál. Az elemzés szintjei (egyetemes és középszintű elemzések), a rendszerezés típusai (osztályozás, tipizálás, azok kritériumai). Az esettanulmány funkciója és típusai. A magyarázat típusai (nomotetikus és idiografikus).

Tananyag:

Fisichella, Domenico: A politikatudomány alapvonalai. Bp., Osiris, 2006. 11-42. p. (1.1.-1.11. fejezetek.)

Lipset, Seymour Martin: Homo politicus. Bp., Osiris, 1995. 13-38. p. (1. fejezet.)

3. A modern politika antropológiai vizsgálata

A politikai antropológia tárgya, kialakulása, szemlélete és módszere. A politika szerveződésének elvei és működése a különböző közösségekben és intézményekben; helyi, regionális, országos és nemzetközi szinteken. A konfliktuskezelés stratégiái. Háborúk szerveződése és szimbolikája. Az európai identitás kialakulása. A parlamenti viselkedés és a pártok szerveződésének antropológiai vizsgálata. A helyi közösségek politikai szokásrendszere.

Tananyag:

Gombár Csaba: A politikai antropológiáról. In: Uó: Egy állampolgár gondolatai. Bp., Kossuth, 1984. 215-229. p.

Marc Abélés: Az állam antropológiája. Bp., Századvég, 2001. 9-13. p.

4. Politikatudomány és politikai elemzés

A politikai elemzés, mint műfaj. E műfaj elmélete, tárgya, jellemzői, kategóriái, elkülönítése a politikáról szóló egyéb beszéd- és írásmódoktól. A politikai elemző szerepe, az elemzés normái és szintjei, az elemzői önmeghatározás három gyakorlati szintje. Az elemzés és a kommentár. Politikaelemző központok és műhelyek Magyarországon, Európában és az Egyesült Államokban.

Tananyag:

Csizmadia Ervin: Politikatudomány és politikai elemzés. Elmélet, történet, tudósközösség, műfaj és gyakorlat. Bp., Századvég, 2008. 121-168. p. (III. fejezet.)

5. A modern politikaelmélet egyes problémái

Ismertesse Carl Schmitt „das Politische” (politikai) fogalmát! Miért „politikai” és nem politika? A kritérium mint definiálás. A megkülönböztetés. A kivételes eset. Schmitt partizán-elmélete: a gerilla, a forradalmár és a terrorista.

Irodalom:

Szabó Márton: Carl Schmitt: A „das Politische” fogalma. In: A modern politikaelmélet egyes problémái. Szöveggyűjtemény. Szerk.: Szabó Márton. (Kézirat.) Miskolc, Miskolci Egyetem BTK Politikatudományi Intézet, 2011.

6. A magyar politikatudomány története

A politikatudomány kialakulása, a politika és a közélet tudományos megközelítésének születése. A magyar politikatudomány egyéniségei a 19. században: Eötvös József, Réz Mihály, Concha Győző és kortársaik. A politikai szociológia kezdetei (Méray-Horváth Károly), a magyar politikai lélektan elemzése (Dékány István), politikai boldogság-rendszerek (Makkai János). Bibó István történeti-politikai koncepciója és összevetése Lipset-Rokkan rendszerével. Az 1990 utáni hazai politikatudomány vitái, műhelyei és egyéniségei.

Tananyag:

Csizmadia Ervin: Politikatudomány és politikai elemzés. Elmélet, történet, tudósközösség, műfaj és gyakorlat. Bp., Századvég, 2008. 69-117. p. (II. fejezet.)

7. Politikai eszmék, ideológiák, diskurzusok

Mi a (politikai) diskurzus és milyen módszerekkel vizsgálható? Milyen elméleti-megközelítésbeli különbségek vannak az interpretatív strukturalizmus (IS), a társasnyelvészeti elemzés (SLA), a kritikai diskurzuselemzés (CDA) és a kritikai nyelvészeti elemzés (CLA) megközelítésmódjai között?

Tananyag:

Phillips, Nelson – Hardy, Cynthia: Discourse analysis. Investigating Processes of Social Construction. London, Sage, 2002. 1-38. p.

8. Politikai diskurzuselemzés kvalitatív és kvantitatív módszerei

Ismertesse a politikai diskurzuselemzés filozófia alapjait és elveit! Rorty és Wittgenstein a nyelv teremtő vonásáról. A *nyelv mint* a valóságalkítás eszköze, a cselekvés modellje, a lehetőség feltárása, az igazságalkítás eszköze, a felszín realitás. A diskurzuselemzés elvei: az interdiskurzivitás, a jelentés, a dialógus, a lehetőség, a határdetermináció, a beszédközösség és a részvétel elve.

Irodalom:

Carver, Terrel: Diskurzuselemzés és „nyelvi fordulat”. (Ford.: Szegedi Gábor.) In: Politikatudományi Szemle, 2004. 4. sz. 143-149. p. Online: http://poltudszemle.hu/szamok/2004_4szam/2004_4_carver.pdf

Szabó Márton: Beszélő politika – diszkurzív politológia. (Előszó.) In: Beszélő politika. Szerk.: Szabó Márton. Bp., József Műhely, 2000. 5-9. p.